

Systemleverandørmøte, 10. september 2014

Sted: Bibliotekservice AS, Drammen

Til stede:

- Bibliotek-Systemer As: [Tore Morkemo](#), [Roger Niva](#)
- Bibliotekenes IT-senter AS (Bibits): [Øystein Reiersen](#)
- BIBSYS: [Gunvald Strømme](#), [Jan Erik Garshol](#)
- Reindex: [Hans-Erik Bücher](#)
- Nasjonalbiblioteket (NB): [Hilde Høgås](#), [Erlend Ra](#), [Elise Conradi](#)
- Bibliotekservice AS: [Magnus Vestvoll](#), [Thomas P. Johnsen](#)

Forfall: Libriotech: Magnus Enger

Møteleder Hilde Høgås, Referent: Thomas P. Johnsen

SAKER

1. Godkjenning av referat fra forrige møte
2. Statusrunde
3. Prinsipper for sikring av lånernes data
4. Klient-id ved autentiseringen av klienter mot Nasjonalt lånerregister

1. Godkjenning av referat fra forrige møte

Godkjent

2. Statusrunde

BIBSYS: 1) Alma (les mer om Alma [her](#)): Ferdig med innledende fase. Bibliografiske data for NB, Universitetsbiblioteket i Oslo, Trondheim, Tromsø og Nobel instituttet er migrert til ExLibris. Nasjonale tilpasninger, hovedsakelig for Nasjonalbiblioteket er under utvikling. Dagens "BIBSYS-system" skal leve 1,5 år til og det skjer veldig lite med dette. 2) [Brage](#) oppdateres stadig. Tilsig av nye medlemmer, over 50 medlemmer pr. idag. 3) Lansert et nytt produkt: [BIBSYS DLR](#) (digitale læringsressurser) Jobbet ca 1 års tid. Arne Krokan er pilotbruker på dette systemet. 4) Jobber med aut.reg. slik at det kan brukes i eksterne sammenhenger.

Bibliotek-Systemer As: 1) Utlån av [ebøker](#). Appen som dekker mye av ebokutlånet i Norge. 2) Jobber med NCIP-prosjektet. Slik at lånerne skal få tilgang til både ebøker sammen med vanlige lån. 3) Biblioteksøk: bruker mye tid på dette. Bruker SRU i bunn. Lager klienter for behandling av bestandsdata. Samt bruker tid på konvertering av data fra samkat til normarc.

Bibliotekenes IT-senter AS: Integrasjon av det finske systemet (Mikromarc i Finland) 2)
Feide-installasjon i web-søk.

Bibliotekservice AS: Lagt inn støtte for e-bokløsning fra Biblioteksentralen og Bibliotek-Systemer
2) Fått lagt inn lettere RFID-støtte 3) Støtte for SRU 4) Sip2/utlånsautomater

Nasjonalbiblioteket: : 1) Universell tesaurus: Forprosjekt som skal se på det innebærer å få på plass et felles emneordsystem. 2) Tatt i bruk [Oria](#). 3) BIBSYS og NB lager et eget grensesnitt for Samisk bibliografi i Oria og ser på om det samme kan gjøres for [Nasjonalt autoritetsregister](#). 4) MARC21-konvertering går veldig sakte. Ingen framgang siden sist systemleverandørmøte. NB spør om det er noen av oss som venter veldig på dette. Stemningen er vel at ingen har umiddelbar krav om det, men at NB selv burde ha mest bruk for det som et tilbud til systemleverandørene. Konklusjonen er at det er viktig at det blir gjort. Bibliotekservice AS mener at et slikt verktøy er viktig. NCIP har brukt andre "rutiner" slik at verktøyet ikke trengs umiddelbart for dette nå. Likevel viktig at verktøyet for konvertering mellom MARC21 og Normarc blir klart med de viktigste feltene.

Reindex: NB gir støtte for at systemleverandørene skal konvertere fra NILL til NCIP. Dette for å fremskynde løsningen av NCIP. Reindex har NILL i dag, og søker NB om midler for å få stønad på lik linje som andre systemleverandørene i gruppa. Generelt, utgangspunktet for midlene var at det skulle gis støtte for overgang fra NILL til NCIP, ikke ren utvikling av en NCIP-modul uten at man på forhånd hadde NILL.

3. Prinsipper for sikring av lånernes data

Sak fra Bibliotek-Systemer As, jfr mail fra [Ola Thori Kogstad](#) 2014-08-28

Mail fra Ola Thori Kogstad:

Ola Thori Kogstad
28. aug.

til Systemleverand.

Vi spiller inn følgende sak:

Vi i Bibliotek-Systemer As ønsker at Biblioteksystemleverandørene gjennomfører en diskusjon rundt prinsippene for sikring av lånernes data, både når det gjelder utveksling av informasjon og behandling i biblioteksystemet.

Alle biblioteksystemene er underlagt krav om behandling av personopplysninger, som det forutsettes at alle systemene støtter. Dette vil derfor ikke være et tema i denne diskusjonen.

Vi tar høyde for at det finnes flere prinsipper enn de vi trekker

fram, som bør diskuteres og legges til grunn. Vi ser gjerne at også disse prinsippene blir presentert og diskutert.

Bakgrunn

Biblioteksystemleverandørene har i snart ni år samarbeidet om nasjonalt lånerregister, en tjeneste som har lagt grunnlaget for utstrakt samarbeid, forenkling og nye nasjonale tjenester på tvers av biblioteksystemene.

I løpet av disse årene har internett og forholdet til sikkerhet endret seg merkbart. Internett er å betrakte som et mer fiendtlig sted nå enn for ni år siden, og det stiller større krav til sikkerhet for aktører som tilbyr tjenester på nettet.

For ni år siden f.eks. framstod en kombinasjon av lånernummer og firesifret pinkode som tilstrekkelig for autentisering. Vi mener at dette ikke lenger er tilfellet.

Sikkerheten i en løsning blir aldri bedre enn det svakeste leddet. Vi mener derfor at det er viktig å diskutere prinsipper for sikkerhet, med mål om å skape konsensus både om prinsippene og tiltakene som må gjennomføres for å oppfylle prinsippene.

Situasjonsbeskrivelse

I dag foregår autentisering med lånernummer og pinkode. For brukerne er dette en enkel løsning, da lånernummeret og en pinkode ikke er så vanskelig å memorere. Imidlertid er ikke en pinkode en reell sikring, det er mer å anse som et tildels ubetydelig hinder for en aktør som ønsker å misbruke et lånernummer.

Prinsippene

- Alle nettsider som utveksler innloggingsinformasjon skal benytte kryptert kommunikasjonsprotokoll (HTTPS/SSL).

Dersom innloggingsinformasjon overføres via en åpen protokoll som f.eks. HTTP, er det svært enkelt for et sniffeprogram å overvåke kommunikasjonen, og finne fram til innloggingsinformasjonen som overføres i klartekst.

- Erstatte firesifret pinkode med passord for nettjenester så raskt som mulig.

En firesifret pinkode har som kjent kun 10000 varianter, mens et godt passord kan være usedvanlig vanskelig å knekke. Det bør også vurderes om det skal settes minstekrav til passord, f.eks. minst åtte tegn, både store og små bokstaver og minst ett spesialtegn (ikke siffer eller bokstav).

- På sikt tilby tofase-autentisering for de lånerne som ønsker det.

Tofase-autentisering gir en helt annen sikkerhet enn en statisk kombinasjon av lånernummer og passord, fordi hver innlogging innebærer at låneren må angi en engangskode. Man kan tenke seg at engangskoden overføres til låneren via e-post eller SMS, og at den har tidsbegrenset gyldighet. I tilfellet bruk av SMS for utsending av engangskode, som er det mest brukervennlige, vil det påløpe en utgift til selve sendingen av SMS-meldingen. Hvem plukker opp den regningen? Hvis en låner har bedt om tofase-autentisering, må dette tilbys til denne låneren av alle biblioteksystemene denne låneren kommer i kontakt med og alle andre systemer som bruker nasjonalt lånerregister for autentisering.

- Lånerens pinkoder eller passord skal ikke være tilgjengelig for brukerne av biblioteksystemene, ei heller bibliotekarene.

Selv om lånerne får beskjed om å ha en egen pinkode eller passord for innlogging i biblioteket, vil nok svært mange gjenbruke disse. Hvis pinkoden er den samme som på bank- eller kredittkortet, kan f.eks. en gjenglemte veske og tilgang til pinkoden i biblioteksystemet være alt som skal til for å kunne misbruke et bank- eller kredittkort.

- Kombinasjonen lånernummer og pinkode kan (til nød) godtas for autentisering på bibliotekenes automater.

Dette blir analogt med bruk av kort i bankenes automater. Når man har et fysisk kort og benytter dette i en automat, er faren for misbruk betydelig mindre, enn f.eks. bruk for innlogging på en nettside.

- Kommunikasjon mellom biblioteksystemene vha. NCIP skal foregå via en kryptert kanal (HTTPS/SSL).

Vi er i oppstarten rundt innføringen av NCIP for kommunikasjon mellom bibliotekene. Hvis vi allerede fra oppstarten av sørger for å kun benytte krypterte kanaler for overføringen av informasjonen, så slipper vi en tid- og ressurskrevende overgang på et senere tidspunkt.

Ola

Diskusjon:

“Problemet” her gjelder utlånsautomater.

Det ble drøftet flere muligheter i forhold til bruk av pinkode/passord. Det ligger støtte for begge muligheter for dette i Nasjonal lånekort i dag.

Implementeringen må også sees i sammenheng med arbeidet med NCIP-protokollen.

Må også sees i sammenheng med Feide.

Systemgruppa tar dette alvorlig og vil så snart som teknisk mulig iversette løsning i forhold til alle biblioteksystemene

4. Klient-id ved autentiseringen av klienter mot Nasjonalt lånerregister

Sak fra Bibliotek-Systemer As, jfr mail fra Tore Morkemo 2014-08-29

Saker fra NB, jfr mail fra Hilde Høgås 2014-09-01:

Sikre at den som spør er en systemleverandør.

Mail fra Roger Niva :

Hei.

For å sikre innloggingen til webservicene på tjeneren for felles lånekort er det gjort noen mindre endringer i bruken av brukernavn og passord. I en overgangsfase vil den gamle innloggingen med biblioteknummer og passord fungere, men når alle er over vil dette slås av.

Bakgrunnen for denne endringen er beskrevet i en e-post ifra Ola Thori Kogstad, Bibliotek-Systemer As, til Biblioteksystemleverandørene av 14.02.2014.

Bruken av HTTP Basic Authentication og krav til HTTPS videreføres uten endringer.

Endringen innebærer at både brukernavn og passord endres.

Brukernavnene knyttes opp mot systemleverandør og vil kun være tilgjengelig for det ene systemet. For eksempel vil kun Bibliotek-Systemers innlogging fungere for Bærum bibliotek etter denne endringen. Det er derfor viktig at "base bibliotek" har korrekt opplysning om biblioteksystem for at dette skal fungere optimalt.

Brukernavn vil heretter bygges opp av en systemkode pluss biblioteknummeret i formatet: "systemkode-biblioteknummer" (biblioteknummeret skal ikke ha ledende 0).

Eks: "biblioteksystemer-123456"

Passord bygges opp med et biblioteksystemspesifikk passord samt bibliotekets passord ifra "base bibliotek" i formatet: "bibliotekpassord-systempassord". Denne passordstrengen hashes med SHA-256 (SHA-2) for å skjule passordet under transport. Hashstrengen brukes som passord (i små bokstaver) for innlogging.

Eks: "9sF4jfkI-Svvj35" gir passordet:

"4e90ec4898e6304ebacbc9e6c33b0cfad908d8b8cc95976e7e2a4e08ff07d54d"

Dette kan evt. testes i Linux (og tilsvarende) med kommandoen:

```
echo -n "9sF4jfkI-Svvj35" |sha256sum -
```

Systemkode og systempassord sendes på SMS og fås ved å sende mobilnummer i en e-post til: tore@bibliofil.no

Konklusjon: Status på neste møte

5. [Norsk webDewey](#)

- om mulighetene til å utnytte data i biblioteksystemene, [Elise Conradi](#)

Pansoft utvikler:

1) **Web Dewey**: Beregnet til bruk for katalogisator. Ikke planlagt integrert mot biblioteksystemet.

2) **Web Dewey search**: Beregnet for publikum. Kommer med egen API. Her kan man søke etter engelske termer og få svar på norske termer. Denne delen er ikke tenkt brukt til klassifisering.

Pkt 2.1: Fra termer til Dewey

pkt 2.2: Fra Dewey til termer

Api skal være gratis for systemleverandørene.

Må skrive kontrakt: Ikke lov å vise termer sammen klassenummer. Du må skjule klassenummer, men treffene med klassenummer vises.

[Testside](#)

[DDC 23](#)

Svensk: <https://deweybloggen.blogg.kb.se/2012/01/17/6-mars-finns-hela-ddk-23-pa-svenska/>

[Fra](#):

1: API for WebDeweySearch

WebDeweySearch er en søketjeneste basert på Dewey, den tilbyr søking og browsing via deweyhierarkiene og en sammenknytning mot en katalog. Tjenesten er utviklet for bl.a.

Nasjonalbiblioteket av et tysk firma, Pansoft. Nasjonalbiblioteket har foreløpig knyttet WebDeweySearch mot Biblioteksøk, men den er ikke åpnet for bruk siden oversettelsen av Norsk webDewey ikke er helt ferdig. Tjenesten kan testes her:

<http://webdeweysearchno.pansoft.de/webdeweysearch/index.html>.

Som en del av utviklingen av WebDeweySearch skal det lages en RESTful API som gir tilgang til Deweyhierarkiet med klassebetegnelser, samt muligheten for å koble registertermer til hierarkiet og til treff i katalogen. Data vil bli levert i XMLformat, og vil mest sannsynlig være tilgjengelig for

alle norske biblioteksystemleverandører slik at de kan utnytte Deweydata i katalogene sine for å lage egne søkegrensesnitt. En slik utnyttelse av data vil forutsette en avtale med Nasjonalbiblioteket. Det vil være noen begrensninger knyttet til bruken av dataene, blant annet kan ikke registertermer vises sammen med Deweynumre.

Nasjonalbiblioteket holder systemleverandørene informert om når det er klart til å inngå avtale om WebDeweySearch.

2: NTNU tar i bruk system for læringsressurser, og har gjort avtale med BIBSYS om at de skal sørge for leveranser av det som skal pliktavleveres til Nasjonalbiblioteket. Medataposter skal høstes med OAIPMH, Handle brukes som unik identifikator.

6. Endringer i [folkebibliotekstatistikk](#):

- Erlend Ra kommer (Se utsendt e-post 9. juli)

10 år siden forrige revisjon av folkebibliotekstatistikken.

Satt ned en arbeidsgruppe. Representanter fra NB, fylkesbibliotek, storbybibl. (Deichmanske), SSB.

Skal gjøre ferdig arbeidet 15. juni 2015. Innspill til NB underveis. Milepæler før 15. juni 2015

1) arbeidsgruppe: rapport for statistikk for biblioteksamlinger og tjenester. Se hva som leveres av statistikk på nett.

2) rapport av statistikk for aktivitet/arrangement. Følger endringer i bibliotekloven

3) Problemer av statistikk for kombinasjonsbibliotek

Ønsker å bruke Deichmanske og et fagbibliotek som prosjekt. Skal være ferdig 1. mai 2015

Ønsker å få til et skille mellom folkebibliotek og skolebibliotek når det gjelder kombinasjonsbibliotek.

Kombinasjonsbibliotek: Vil vurdere å samle inn data på avdelingsnivå. Mangler slike data i dag.

Hva er statistikk for skolebibliotek, i skoletiden?

Se på hvilke data som er mulig å samle inn på avdelingsnivå.

Nytt "kryss" for om det er et kombinasjonsbibliotek. Hjelpeskjema for biblioteksjefen.

Aktiviteter: En gjennomgang her. Vil ikke berøre systemleverandørene.

Sannsynlig ny endring: I dag registreres fjernlån som vanlig utlån. Ønsker nå å kunne registrere fjernlån som fjernlån.

Arbeidsgruppe: Innspill til NB. Nytt møte 4.11.2014. Primært forenklinger: Samler inn økonomidata. Opprydding her. Samler inn færre tall, pga unøyaktighet.

Ingen store endringer som bør gi konsekvenser for systemleverandørene.

2015-statistikken: Samles inn i jan 2016. Avhenger av grunnlag i nær framtid.

Blir sendt ut en skisse/høring til nye data til mai 2015 slik at man kan jobbe med dette fram til juni 2015.

NB, ikke arbeidsgruppe: Ser på muligheten til å få inn data fra biblioteksystemene til NB. Ansvaret ligger i dag at kommunene skal levere inn dette. Kommunene må fortsatt ha dette ansvaret.

Arbeidsgruppa jobber uavhengig i forhold til det tekniske "grensesnittet" mot biblioteksystemene.

Poenget er at statistikkprogrammet skal kunne kopiere inn en datafil som blir beskrevet. Skjemaet må verifiseres og eventuelt kommentere skjema før godkjent innsending.

Viktig at kommunene "signerer" folkebibliotekstatistikken for den enkelte kommune.

Systemleverandørene avventer innspill på det tekniske i forhold fra arbeidsgruppa.

Innhøsting 1 gang i året.

Ønsker innspill tilbake: Trenger en kontaktperson fra hver systemleverandør.
Bibsystemenleverandørerne sender [Erland Ra](#) en kontperson fra hvert biblioteksystem.

Behov for et testbibliotek i forhold til statistikkskjemaet. Ingen spesielle ønsker om dette fra biblioteksystemleverandørene.

Kommentarer:

Bør være mulig å "dytte" dataene over til NB slik at NB har kontaktene med kommunene for verifisering og godkjenning.

7. Katalogposter fra NB til bibliotekene.

Nasjonalbiblioteket har fått en henvendelsen fra storbybibliotekene som ønsker bedre tilgang til katalogdata fra NB.

NB ønsker å vite hvordan de best mulig kan tilby poster til systemleverandørene, både enkle tilvekstposter og fullstendige poster, som skal skrives over. Data fra NB er tilgjengelig gjennom BIBSYS via OAI-PMH og SRU/Z39.50. Da kan systemleverandørene bruke postene slik de ønsker, og legge til rette for kopikatalogisering.

NB ønsket å vite om de enkelte biblioteksystemene kan nyttgjøre seg disse postene.

Bibliofil: I Bibliofil i dag er det en eksternbase som inneholder dugnadposter (automatiske syntetiserte katalogposter, med bakgrunn i katalogisering i

Bibliofil-bibliotekene) samt Bibbi-poster for de bibliotekene som abonnerer på dette.

I tillegg har katalogmodulen funksjoner for å motta poster i marc arbeidsformat basert på "klipp og lim".

Pt. kan ikke Bibliofil nyttiggjøre seg poster fra NB som gjøres tilgjengelig via OAI-PMH eller SRU. Dette ser vi imidlertid som en naturlig utvikling av funksjonaliteten i Bibliofil, og vil relativt raskt kunne ha dette på plass i Bibliofil.

Vi vil forøvrig legge tilrette for katalogisering etter de retningslinjene Storbybibliotekene etterspør, for de bibliotekene som ønsker det. I praksis vil dette si å begrense katalogisators muligheter til å endre katalogpostene.

Mikromarc: Mikromarc har Z39.50 og SRU-klient tett integrert med katalogmodulen. Databaser som kan søkes med z39.50/SRU kan derfor enkelt benyttes som kilde for kopikatalogisering.

Tidemann: Vi jobber med en SRU-klient i Tidemann slik at vi kan hente poster fra BIBSYS. Dermed har Tidemann-bibliotek ingen behov for noen løsning utover SRU-serveren BIBSYS har.

8. Biblioteksøk

På bibliotekmøtet i Trondheim i mars i år informerte Nasjonalbiblioteket om at de vurderte å skaffe seg en partner i arbeidet med videreutvikling av Biblioteksøk. Det er nå gjort. I sommer ble det utlyst en anbudskonkurranse om utvikling av en pilot for neste generasjon Biblioteksøk. NB har nå inngått en kontrakt med Bibliotek-Systemer AS om et pilotprosjekt der Biblioteksøk skal utvikles til å håndtere sluttbrukerinitiert lån og foreslå hvor boka raskest kan lånes fra. Det skal tas hensyn til geografi og transportordninger.

Nasjonalbiblioteket skal fortsatt stå for innhøsting av data fra bibliotekene, indeksering og deduplisering. Bibliotek-Systemer lager grensesnitt og utvikler løsninger for lån.

I første omgang skal piloten testes av bibliotek fra 2-3 fylker. Etter at pilotfasen er ferdig, skal tjenesten evalueres og beslutning om ev. videre utvikling tas.

9. Eventuelt

NCIP-møte: Det kommer en kvartalsrapport etter neste møte, medio oktober.

Neste møte blir 08.04.2015 hos BIBSYS i Trondheim

Møtet hevet 15:05